

РОЗДІЛ III. ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ СИНТАКСИСУ

Інна Аксьонова

DOI 10.31558/1815-3070.2018.36.5

УДК 81'367:[316.774-027.37:070](477)

**ФУНКЦІЙНО-СТИЛЬОВІ ОСОБЛИВОСТІ СИНТАКСИЧНИХ КОНКРЕТИЗАТОРІВ
В УКРАЇНСЬКИХ ЗАСОБАХ МАСОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ**

У статті розглянуто функційно-стильові особливості синтаксичних конкретизаторів в українських засобах масової комунікації, проаналізовано різні аспекти дослідження зазначених конструкцій, з'ясовано морфологічне вираження конкретизованих компонентів, визначено специфіку конкретизації головних і другорядних членів речення, функції та стилістичні засоби синтаксичних конкретизаторів.

Ключові слова: синтаксичний конкретизатор, просте ускладнене речення, засоби масової комунікації, конкретизація, пояснення, уточнення.

У сучасній лінгвістиці просте ускладнене речення потребує комплексного дослідження. Ускладнювальними можуть бути різні синтаксичні структури: відокремлені члени речення, однорідні члени речення, звертання, вставні компоненти, пояснення, включення, уточнювальні члени речення тощо. Зокрема, питання конкретизувальних одиниць розглянуто в працях І. Арібжанової (Aribzhanova), М. Ахмедханової (Akhmedkhanova), Н. Валгіної (Valgina), М. Вінтоніва (Vintoniv), А. Загнітка (Zahnitko), Л. Захарової (Zaharova), А. Прияткіної (Priyatkina), М. Оленяк (Oleniak), Н. Фоміної (Fomina), Т. Фунтової (Funtova) та інших. Мовознавці визначають структурні, семантичні особливості цих конструкцій, їхні кваліфікаційні ознаки й функції. Незважаючи на певні досягнення, на сучасному етапі не досліджено функціонування синтаксичних конкретизаторів в українських засобах масової комунікації, чим і зумовлено актуальність цієї роботи.

Метою статті є виявлення функційно-стильових особливостей синтаксичних конкретизаторів в українських засобах масової комунікації.

Синтаксичні конкретизатори, як зазначає Н. Фоміна, – це пояснювальні конструкції, уточнювальні члени речення, субстантивні звороти, однорідні члени речення з препозитивним узагальнювальним словом та інші суміжні семантико-синтаксичні явища (Fomina 6–7). Дослідниця зауважує, що конкретизувальні звороти є одним із найбільш виразних художніх прийомів завдяки своїй поліфункційності, оскільки вони збільшують інформативну ємність простого речення, можуть виконувати характеристичну та оцінну функції, використовувані як особливий спосіб вираження авторського погляду, посилюють сатиричну заостреність авторських коментарів. У мовознавстві дискусійним залишається питання щодо функцій синтаксичних конкретизаторів. Наприклад, А. Прияткіна, виокремлюючи з-поміж пояснювальних конструкцій власне-пояснення, уточнення, включення, звертає увагу на такі комунікативні функції пояснення: а) роз'яснення того, що з погляду мовця потребує пояснення; б) суб'єктивна інтерпретація того чи того факту, явища; визначення його значущості, оцінка, виявлення прихованого змісту; в) конкретизація; уточнення: а) обмеження (звуження обсягу позначуваного), б) конкретизація (перший член має неозначене значення), в) додаткове уточнювальне значення (другий член, уточнюючи попередній, розвиває думку в новому напрямі). А. Прияткіна зауважує, що включення завдяки значенню прикладу, ілюстрації виконує в реченні додаткову, приєднувальну функцію (Priyatkina 34–38). На думку М. Ахмедханової, уточнювальні конструкції виконують такі функції: а) власне уточнення (уточнювальний компонент пояснює зміст уточнюваного, конкретизує його); б) характеристики (уточнювальний член визначає уточнюване за ознаками статі, віку, фізичних чи зовнішніх рис тощо); в) оцінки (уточнювальний складник репрезентує суб'єктивну характеристику уточненого складника та виражений емоційно-оцінними словами). Науковець виділяє і поліфункційні уточнювальні звороти, у яких власне уточнювальна функція може поєднуватися із функцією характеристики або оцінки (Akhmedkhanova 8–9).

Отже, здійснені дослідження дають змогу визначити функційно-стильові особливості конкретизувальних одиниць у текстах засобів масової комунікації (далі – ЗМК).

Синтаксичні конкретизатори в українських ЗМК уточнюють головні й другорядні члени речення. Поширеними є компоненти, що конкретизують підмет, який виражений іменником, найчастіше власною назвою, особовим іменем та прізвищем: *Тим часом Башар Асад, президент Сирії, зустрівся з верховним радником Ірану з міжнародних відносин* (UA: Pershyi, 2018.12.04, 21:08); *Про недоцільність проведення шкільних лінійок у сучасній Україні розмірковує й Ігор Лікарчук, освітній діяч та колишній директор Українського центру оцінювання якості освіти* (Opinion. – 2018.24.05). Такі конкретизувальні складники використовують для того, щоб представити читачам, глядачам невідомого учасника сюжету, дійову особу згадуваної вперше події. Публіцистичному стилю притаманні такі ознаки, як інформаційність, документально-фактологічна точність (Mats'ko L., Sydorenko, Mats'ko O.), тому синтаксичні конкретизатори в ЗМК деталізують, характеризують нових дійових осіб за займаною посадою: *Як на Україну вплинули майдан і війна, проаналізувала Ірина Бекешикіна, очільниця фонду «Демократичні ініціативи»* (Fakty, ICTV, 2018.21.06,

19:06); **Семен Кабакаєв, координатор групи «Стоп Терор»**, у свою чергу додав трохи тверезості до суспільної радості (нерадість, насправді, теж була, шукайте трохи нижче) (Opinion. – 2018.05.10); **Візьмемо, наприклад, Сергія Томіленка, голову Національної спілки журналістів України** (Opinion. – 2018.05.10); за професійною діяльністю: **Психолог Університету Брігама-Янга Джуліанна Холт-Лунстад, один з провідних дослідників з питань самотності в США**, зазначила, що в Америці також існує проблема самотності і що школам слід прослідувати прикладу Великої Британії та запровадити такі ж освітні уроки для подолання цієї проблеми (ZIK. – 2018.20.10); **Лікар-гастроентеролог Львівської обласної клінічної лікарні, кандидат медичних наук, головний позаштатний спеціаліст Департаменту охорони здоров'я Львівської ОДА з гастроентерології Олена Ходосевич** пояснює, яким, з її точки зору, має бути вегетаріанське харчування, щоб воно дійсно приносило користь для здоров'я (ZIK. – 2018.18.10); за рисами характеру: **То був середнього віку елегантний чоловік у бузковому кашеміровому пуловері, ласкавий і просвітлений із вигляду й такий, певне, приємний на дотик, як і той кашемір** (готка, здається, напружено думала про це) (Opinion. – 2018.12.10).

Різні критерії характеристики особи інколи поєднані в одному конкретизувальному звороті: **Ренді Брезник, славетний американський військовий пілот, астронавтом став досить недавно** (Vikna, STB, 2018.16.03, 22:22); **Джон Болтон, досвідчений юрист і дипломат, але при цьому завжди гостро і без прикрас висловлював свої погляди** (Fakty, ICTV, 2018.24.03, 18:59). Компонент «славетний американський військовий пілот» передає ознаки професії, національності, а також оцінки його діяльності, у конкретизаторі «досвідчений юрист і дипломат» професійну характеристику поєднано з вказівкою досвіду.

Найбільш функційно навантаженими в ЗМК є багатокомпонентні одиниці, у яких кожен наступний конкретизувальний член не тільки пояснює конкретизоване, а й подає його характеристику за різними параметрами. Наприклад: **Керував блокувальниками мій дядько по маминій лінії, Василь, колишній фельдфебель австрійської армії, тоді – війт села Уріж** (Vysokyi zamok. – 2018.09.10) (перший конкретизатор називає ім'я особи, другий – вказує на колишнє військове звання, третій вказує на займану посаду); **Юліана Барташ, маркетолог, акторка та мама двох дітей, розповіла Opinion про власний досвід навчання у школі та університеті Великої Британії** (Opinion. – 2018.24.05) (конкретизувальний компонент містить інформацію про професійну діяльність і родинний статус).

У ЗМК конкретизувальні одиниці використовувані для роз'яснення певних явищ, предметів, що потребують уточнення, додаткової інформації: **Цей прийом, втеча від реальності в письмо, буде його рятівним колом ще кілька десятиліть** (Opinion. – 2018.23.10), **Все вказує на те, що до появи Стільського городища тут був печерний храм жіночого божества, дім Білої Богині, який постав одночасно з Дірявим каменем, присвяченим Сонцю** (ZIK. – 2018.14.10); **Чвари між Україною та Польщею може сіяти спільний ворог, кремлівський режим, допускають деякі з них** (Spetskor, 2+2, 2018.06.02, 18:30). Синтаксичні конкретизатори мають і оцінне значення, виражене емоційно-експресивною лексикою: **Один ukr.net, бідний, встигає новини збирати** (Opinion. – 2018.05.10). Прикметник **бідний** підсилює значення зображуваної авторської іронії, виражає суспільну, морально-етичну оцінку того, про що йдеться.

Цікавим стилістичним засобом у конструкціях конкретизування є повтор: **А кожен поет, особливо хорошиий поет, є біженцем із власної мови** (Opinion. – 2018.23.10); **Це біда на нашій землі, це наша біда** (Opinion. – 2018.22.10). Лексичний повтор у цих реченнях конкретизує перший елемент, акцентує на важливому слові у фразі, має певне підсилювально-видільне значення (у першому реченні це значення посилене додатковими засобами: словом **особливо** та прикметником **хорошиий**, що виражає позитивну оцінку діяльності поета). Уживання синтаксичних конкретизаторів із повторами є доцільним, оскільки це дозволяє активно впливати на читачів, що є одним із головних завдань публіцистичного стилю.

У ЗМК виокремлюємо складники, у яких конкретизований присудок, виражений фразеологічним зворотом: **Міністерство оборони проводить конкурс у своїх навчальних закладах, МЗС відповідає за конкурс у діаспорі, Міністерство культури плуталося під ногами, інколи заважало** (ZIK. – 2018.19.10). Конкретизувальний член у таких випадках пояснює зміст фразеологізму: **плуталося під ногами – заважало**. Цікавим є вживання фразеологізму у функції конкретизатора: **Мовляв, це ми винні у твоїй трагедії, і тепер підтримаємо тебе, щоби не тобі, а передусім нам, стало легше, відлягло від серця** (Opinion. – 2018.23.10). Фразеологічний зворот у цьому реченні конкретизує головний член односкладного речення, виражений безособовою формою дієслова в поєднанні з прислівником: **стало легше – відлягло від серця**. Синтаксичні конкретизатори, до складу яких входять фразеологічні звороти, мають на меті не тільки пояснити реципієнту невідоме, а й слугують засобом образного зображення.

Поширеним у ЗМК є конкретизація додатка, вираженого іменником у непрямих відмінках: **Доки бурі не було, ми не помічали цієї вади, відсутності законності** (Vysokyi zamok. – 2018.09.10); займенником: **Президента зблизька бачив не вперше, та те, що той підійшов і надів на нього, вартового, шапку здивувало** (TSN, 1+1, 2018.14.03, 19:32); поєднанням займенника та іменника: **Наші дипломатичні стосунки з Росією де-факто заморожені, давно нема послів, і дипломатична присутність зведена майже до нуля, критичного мінімуму, який дозволяє дбати про наших громадян, заручників Російської Федерації** (Sohodni, Ukraina, 2018.26.03, 23:06). Такі синтаксичні конкретизатори виконують не тільки функцію власне конкретизації, а й характеристику та оцінку. Наприклад, у ЗМК є конструкції, що характеризують конкретизований додаток за віком: **Мільйони біженців, серед них десятки тисяч дітей, продовжили страждати** (ZIK. – 2018.19.10); **Юнаком, ще майже дитиною, він утікає до Франції, бо євреєві здобути університетську освіту в Чернівцях,**

Бухаресті чи Відні вже неможливо (Opinion. – 2018.23.10); за рисами характеру: *Вони допомагають військовослужбовцям сформулювати в собі ідентичність війна – особи відповідальної, безкомпромісно відданої перемозі в будь-якій царині життя* (Ukrayins'ka pravda. – 2018.31.10). Деякі конкретизувальні складники дають оцінку популярності, визнання особи: *Цього музиканта Честера Беннінгтона, кумира мільйонів, Олександр малював майже місяць.* (Sohodni, Ukraina, 2017.05.12, 19:26); професійної діяльності: *Україні загалом і українській літературі зокрема дуже пощастило – вони живуть і розвиваються завдяки окремими особистостям, велетам своєї справи, подвижникам* (ZIK. – 2018.19.10). У цьому реченні використано перифразу – «троп, що є описовою назвою осіб (чи предметів, топонімів) за їх характерними ознаками, діями» (Mats'ko L., Sydorenko, Mats'ko O. 445), вжито в значенні «професіонал», «фахівець» – «велет своєї справи».

Експресивно навантаженими є синтаксичні конкретизатори, до складу яких входять стійкі сполуки слів: *Хтось не хоче виходити зі зони комфорту, зі звичного побуту у «хаті скраю».* Влучно введений у контекст фразеологізм «хата скраю» посилює значення пасивності, байдужості людей.

Багатокомпонентні конкретизатори пояснюють значення узагальнювального слова, вираженого додатком, через нанизування однорідних членів речення: *Це потребує акумуляції необхідного ресурсу – фізичного, емоційного, інтелектуального* (Ukrains'ka pravda. – 2018.31.10). *Такий підхід повертає українському війську важливу суспільну функцію – гарт характеру, формування особистості, громадянина нової якості* (Ukrayins'ka pravda. – 2018.31.10); *Саме стовбурові клітини виробляють усі елементи крові: еритроцити, лейкоцити, тромбоцити* (Opinion. – 2018.31.05).

У ЗМК конструкції конкретизування з прийменником *крім*, або відокремлені звороти із значенням включення, виключення і заміщення (Valghina), мають значення обмеження – виділення: *До єдиного державного іспиту входять миття, крім оновленого тесту «Крок», міжнародні іспити IFOM (американський іспит на знання основ медицини з фундаментальних і клінічних дисциплін) і OSCE (демонстрування практичних навичок на реальному об'єкті – людині або муляжі), а також професійна англійська* (Dzerkalo tyzhnya. – 2018.03.03–16); *Крім того, немає жодної іншої держави у світі, яка мала б вболівати за розвиток української мови, крім України* (Opinion. – 2018.11.10); *Окрім державних справ, Шейх полюбає всілякі екстремальні і не дуже екстремальні види розваг, це все можна роздивитися на його шалено популярній сторінці в інстаграмі* (Opinion. – 2018.22.05); *Там усе наперекосяк, що цілком у дусі сучасного мистецтва – і крім чудіка з газетою, що розлігся в релакс-зоні, й двох німф із келихами вина під фікусом, нікого немає* (Opinion. – 2018.05.06).

Способи вираження конкретизованих означень у ЗМК можуть бути різні, найчастіше це прикметник або займенник. У таких конструкціях вказано конкретизацію певних властивостей об'єкта чи суб'єкта: *Давид Семенович у Києві вважався другою людиною за величиною свого статусу, був справжнім, зовсім не міфічним, мільярдером* (Dzerkalo tyzhnya. – 2018.03–16. 03); *Я стояла біля манекена, одягнутого в білий, трохи пожовклий, вовняний светр і білий, трохи пожовклий, рятувний жилет – під склом у музеї, тут, у The Rooms* (Opinion. – 2018.05.03). У першому реченні уточнено якість (справжній – зовсім не міфічний), у другому колір (білий – трохи пожовклий). Деякі конкретизувальні компоненти, вжиті з прийменником *крім*, мають значення додаткової ознаки, що не дублює конкретизоване означення, а характеризує один із аспектів об'єкта, явища: *Окрім стаціонарних, у трьох містах запрацювали і пересувні пункти обігріву, а на міському пляжі у Хмельницькому надзвичайники розгорнули мобільний пункт, говорить речник Обласного управління ДСНС Андрій Козак* (Ukrayins'ke radio, 2018.28.02, 08:02); *А це загрожує додатковими, окрім уже наявних, антидемпінговими санкціями* (ZIK. – 2018.19.10). Необхідно звернути увагу й на оцінні синтаксичні конкретизатори, у яких виражено індивідуальне ставлення мовця до уточнюваного означення, тобто подано певний авторський коментар щодо повідомлюваного: *Натомість Верховна Рада підтримала ініцу, поміркованішу, заяву, хоча і у ній дії польських колег оцінили як недружній крок та подвійні стандарти* (Spetskor, 2+2, 2018.06.02, 18:32). Цікавими є приклади експресивних конкретизаторів: *Сьогодні неprestижно бути інтелектуалом (хіба у вузькому колі), бути культурною людиною – музикоцентричною, літературоцентричною* (ZIK. – 2018.19.10). Як зазначають лінгвісти, експресивність «є семантико-стилістичною властивістю мовних одиниць, психологічно і соціально вмотивованою, яка забезпечує цим одиницям повноцінне функціонування і створення стилістичного значення, фону, ефекту» (Mats'ko L., Sydorenko, Mats'ko O. 189). Таке стилістичне значення створює вираз: культурний – музикоцентричний, літературоцентричний.

Досить поширеними в ЗМК є одиниці, які конкретизують: 1) **обставини місця**, виражені прислівниками: *Синя птиця з усіх сил гребла крилами проти вітру, дерлася кудись уперед, тримала висоту й не дивилася вниз, на синю гавань, щоби не здригнутися й не дати себе скувати морозному струменю, що його небо потужно видувало зі своїх велетенських грудей* (Opinion. – 2018.05.03); *Там, на високому, старому, дуже розлогому дубі, висіла на мотузці головою донизу фігурка людини, підвішена за ноги* (Opinion. – 2018.05.06); іменниками в непрягих відмінках із прийменником: *З аеропорту Сінгапуру кортеж вождя попрямував у готель Сент Ріджес, у центрі міста, де мешкав Кім і його делегація* (NTN, 2018.15.06, 8:52); *А тим часом у моєму рідному селі Уріж, за сто кілометрів від Львова, пройшла чутка, що через наші гори прориватиметься «Беркут» із Закарпаття, який не пропускають основними дорогами на Київ* (Vysokyi замок. – 2018.09.10); *Така собі кругленька хатинка на горі, дуже крутій* (ZIK. – 2018.14.10); 2) **обставини часу**, виражені прислівником: *Нині ж, в умовах браку інструкцій, чиновники Міноборони стережуть державні секрети як можуть* (Spetskor, 2+2, 2018.19.03, 18:43); сполученням прийменника з іменником у непрягих відмінках: *Про це в неділю, 6 травня,*

заявив президент Туреччини Реджеп Тайп Ердоган у Стамбулі (Den'. – 2018.07.05); поєднанням іменника та числівника: *Пригадую, 19 січня, на свято Хрещення Господнього, якраз був у штабі сектору, і прилетів перший залп «Градів»* (Ukrayins'ka pravda. – 2018.31.10); сполученням числівника з іменником і прислівником: *Він відкрив для себе вегетаріанство майже шість років тому, у грудні 2012 року, і каже, це суттєво змінило його життя* (ZIK. – 2018.18.10); **3) обставини способу дії**, які виражені прислівником: *Президент Сполучених Штатів Дональд Трамп призначив свого радника з питань нацбезпеки традиційно, в твіттері* (Fakty, ICTV, 2018.24.03, 18:59); *Твори Богдана Кушніра написані літературно артистично, тобто художньо, повнокровно, на рівні найкращих здобутків сьогоднішньої прози* (ZIK. – 2018.19.10); поєднанням іменника з прийменником: *Тому більшість людей, аби хоч якось залишатися на плаву, обирають роботу «по чорному», без жодних договорів та трудової* (Ranok z Ukraïnoyu, Ukraina, 2018.21.02, 06:30); **4) обставини міри й ступеня**, виражені прислівником: *У часи Януковича їх було найменше за усі роки незалежності, децю більше третини* (Fakty, ICTV, 2018.21.06, 19:06). Отже, такі конструкції використані для просторової, темпоральної конкретизації, уточнення способу та міри і ступеня певної дії. Крім цього, синтаксичні конкретизатори є засобом створення експресивності, наприклад: *літературно артистично – художньо, повнокровно, робота «по чорному» – без жодних договорів та трудової*.

Л. Мацько, О. Сидоренко, О. Мацько зауважують, що для власне публіцистичного стилю усталилися специфічні синтаксичні структури, для яких характерним є нанизання компонентів (Mats'ko L., Sydorenko, Mats'ko O.). Цю особливість у текстах ЗМК спостерігаємо, коли в одному реченні поєднано декілька уточнень, що конкретизують різні члени речення: *Усе націоналістичне і українське, УПА і Бандера, тепер там, у сусудів, поза законом* (Spetskor, 2+2, 2018.06.02, 18:25); *Я вірю, що він ні про які такі дурниці не думав, а просто тішився: от він, напівсирота з Ірландії, отут, на палубі, в білому вовняному светрі, серед цих зманіжених німф у шовках та вісонах, маркізетах і гласе, під ці мелодії, що розганяють серце між октавами, серед цих смарагдових хвиль з шумовинням шампанського...* (Opinion. – 2018.05.03).

Отже, синтаксичні конкретизатори – це самостійне синтаксичне поняття, складниками якого є пояснення, уточнювальні члени речення, субстантивні звороти, однорідні члени речення з препозитивним узагальнювальним словом та інші суміжні семантико-синтаксичні явища. У ЗМК такі компоненти активно використовують для конкретизації як головних, так і другорядних членів речення. Дібраний та проаналізований матеріал дає змогу виокремити такі функції синтаксичних конкретизаторів: 1) власне конкретизації, пояснення, деталізації; 2) характеристичну; 3) оцінну. Лексичні повтори, тропи, експресивна лексика, вжиті в конкретизувальних зворотах, є важливими стилістичними засобами увиразнення текстів ЗМК.

Перспективи подальшого дослідження вбачаємо в ґрунтовному аналізі синтаксичних конкретизаторів, з'ясуванні їхньої семантичної типології та функцій у сучасній лінгвістиці.

References

- Akhmedkhanova, Maryna. "Utochnjajushhie konstrukcii, ih typy i stilisticheskie funkcii v proze N. S. Leskova (Clarifying Structures, their Types and Stylistic Functions in Prose N. S. Leskov)". Diss. Makhachkala, 1998. Abstract. Print.
- Aribzhanova, Iryna. "Utochnennia yak syntaksychni poniattia (Clarification as a Syntactic Notion)". *Ukrainske movoznavstvo (Ukrainian Linguistics)*: 42 (2011): 59–72. Web. 15 Oct. 2017.
- Fomina, Natalija. *Sintaksicheskie konkretizatory kak stileobrazujushhee sredstvo v proze N. S. Leskova (Syntactic Specifiers as a Style-forming Means in Prose N. S. Leskov)*. Diss. Petrozavodsk, 2009. Print.
- Funtova, Tetyana. "Lohiko-syntaksychna katehoriya utochnennya v suchasnyy rosiys'kiy movi (semantyka, zasoby vyrazhennya) (Logical and Syntax Category of Specification in Modern Russian Language (semantics, means of expression))". Diss. Simferopol, 2002. Abstract. Web. 10 Nov. 2017.
- Mats'ko, Lyubov, Sydorenko, Olesya, and Mats'ko, Oksana. *Stylistyka ukrainskoi movy (Stylistics of Ukrainian Language)*. Kyiv, 2003. Print.
- Oleniak, Mar'jana. "Semantyko-syntaksychni funktsiyi utochnennya v anhliys'kiy, ukrayins'kiy ta pol's'kiy movakh (Semantic-Syntactic Functions of Refinement in the English, Ukrainian and Polish Languages)". Diss. Donetsk: DonNU, 2011. Abstract. Print.
- Prijatkina, Alla. *Russkij jazyk: Sintaksis oslozhnennogo predlozhenija (Russian Language: Syntax of Complex Sentence)*. Moskva, 1990. Print.
- Shubina, Natal'ja. Funkcional'nyj potencial konstrukcij konkretizirovaniya v hudozhestvennom tekste (pojezija vs. proza) (Functional Potential of Specification Constructions in the Literary Text (poetry vs. prose)). *Uchenye zapiski Petrozavodskogo gosudarstvennogo universiteta (Scientific Notes of Petrozavodsk State University)*: 3(164) (2017): 97–102. Web. 02 Feb. 2017.
- Valgina, Nina. *Sintaksis sovremennogo russkogo jazyka (Syntax of Modern Russian Language)*. Moskva, 1973. Print.
- Vintoniv, Mykhaylo, and Aksonova, Inna. "Typolohiyini vyavy syntaksychnykh konkretyzatoriv u suchasnyy ukrayins'kiy movi (Typological Expressions of Syntactic Specifiers in Modern Ukrainian Language)". *Science and Education a New Dimension. Philology* 160 (2018): 71–74. Web. 10 Sep. 2018.
- Vykhovanets, Ivan. *Narysy z funktsional'noho syntaksysu ukrayins'koyi movy (Essays on the Functional Syntax of the Ukrainian Language)*. Kyiv: Naukova dumka, 1992. Print.

Zaharova, Ljudmila. *Obosoblennyye vtorostepennyye chleny predlozheniya so znacheniem utochneniya v sovremennom russkom literaturnom jazyke (Separated Secondary Parts of Sentence with the Value of Refinement in the Modern Russian Literary Language)*. Diss, Armavir, 2008. Print.

Zahnitko, Anatolij. *Teoretychna hramatyka ukraïnskoï movy: Syntaksys (Theoretical Grammar of the Ukrainian Language: Syntax)*. Donetsk: DonNU, 2001. Print.

List of Sources

- Den' (Day), 2018. Web. 05 Jul. 2018.
 Dzerkalo tyzhnya (Mirror of the Week), 2018. Web. 06 Mar. 2018.
 Fakty (Facts), ICTV, 2018. Web. 21 Jun. 2018, 24 Mar. 2018.
 NTN, 2018. Web. 15 Jun. 2018.
 Opinion, 2018. Web. 23 Oct. 2018.
 Ranok z Ukrayinoyu (Morning with Ukraine), Ukraina (Ukraine). Web. 21 Feb. 2018.
 Sohodni (Today), Ukraina (Ukraine). Web. 05 Dec. 2017, 26 Mar. 2018.
 Spetskor (Special Correspondent), 2+2, 2018. Web. 06 Feb. 2018, 19 Mar. 2018.
 TSN (Television News Service), 1+1, 2018. Web. 14 Mar. 2018.
 UA: Pershyi (UA: First), 2018. Web. 14 Apr. 2018.
 Ukrayins'ka pravda (Ukrainian Truth), 2018. Web. 31 Oct. 2018.
 Ukrayins'ke radio (Ukrainian Radio), 2018. Web. 28 Feb. 2018.
 Vikna (Windows), STB, 2018. Web. 16 Mar. 2018.
 Vysokyi zamok (High Castle), 2018. Web. 09 Oct. 2018.
 ZIK, 2018. Web. 20 Oct. 2018.

Надійшла до редакції 11 листопада 2018 року.

FUNCTIONAL-STYLE FEATURES OF SYNTACTIC SPECIFIERS IN UKRAINIAN MASS MEDIA

Inna Aksonova

Department of Ukrainian Language,
 Vasyl' Stus Donetsk National University, Vinnytsia, Ukraine

Abstract

Background: In modern linguistics, a simple complicated sentence needs a comprehensive study. In particular, the question of the structures of concretization is considered in the works of I. Aribzhanova, M. Akhmedkhanova, N. Valgina, M. Vintoniv, A. Zahnitko, L. Zakharova, A. Priyatkina, M. Olenyak, N. Fomina, T. Funtova and others. Linguists define the structural, semantic peculiarities of these constructions, their qualifications and functions. Despite certain achievements, the functioning of syntactic specifiers in Ukrainian mass media has not been studied at the present stage, what is caused by the relevance of this work.

Purpose: The purpose of the article is to identify functional and stylistic features of syntactic specifiers in Ukrainian mass media.

Results: Syntactic specifiers, as N. Fomina notes are explanatory constructions, refinement members of a sentence, substantive turns, homogeneous members of the sentence with a prepositional generalization word, and other adjacent semantic-syntactic phenomena. In the mass media one can distinguish constructions that specify the subject, the predicate, the object, the attribute, the adverbial modifier. Syntactic specifiers are used to present to the readers, viewers an unknown participant in the plot, the person of the event mentioned for the first time, to characterize the professional activity, age and character traits, to specify the properties of the object or subject, time, place, mode of action, the explanation of certain concepts that require additional information in order to express the author's assessment of the message.

Discussion: In the mass media syntactic specifiers are actively used to specify both the main and secondary sentence members. The selected and analyzed material allows one to distinguish the following functions of syntactic specifiers: 1) the actual specification, explanation and detailing; 2) characteristic; 3) estimated. Lexical repetitions, tropes, expressive vocabulary, which are used in the constructions of specification, are important stylistic means for expressing texts of mass media. The prospects for further research are seen in a thorough analysis of syntactic specifiers, the clarification of their semantic typology and functions in modern linguistics.

Keywords: syntactic specifier, simple complicated sentence, mass media, specification, explanation, refinement.

Vitae

Inna Aksonova is a postgraduate student (specialty – 035 Philology) of Department of Ukrainian Language at Vasyl' Stus Donetsk National University. Her areas of research interests include topical issues of grammar.

Correspondence: i.aksonova@donnu.edu.ua